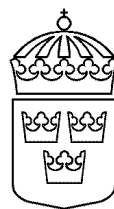

Riksdagens protokoll

2002/03:6

Tisdagen den 15 oktober

Kl. 14.00 – 15.44

Protokoll
2002/03:6

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 oktober.

2 § Anmälan om förändring i regeringens sammansättning

Från statsminister Göran Persson hade följande skrivelse inkommit:

Till riksdagens talman

Förändring i regeringens sammansättning

Jag har i dag med verkan från och med denna dag entledigat statsrådet Ingela Thalén.

Stockholm den 10 oktober 2002

Göran Persson

Skrivelsen lades till handlingarna.

3 § Återtagande av plats i riksdagen

Talmannen meddelade att *Ingela Thalén* (s) återtagit sin plats i riksdagen fr.o.m. torsdagen den 10 oktober.

Talmannen meddelade att samtidigt skulle uppdraget upphöra för Jan Emanuel Johansson (s) att ersätta Ingela Thalén, för Niclas Lindberg (s) att ersätta statsrådet Mona Sahlin, för Mariam Osman Sherifay (s) att ersätta talmannen Björn von Sydow och för Christer Erlandsson (s) att ersätta Pär Nuder.

4 § Anmälan om ersättare

Talmannen anmälde att *Jan Emanuel Johansson* (s) inträtt som ersättare för statsrådet Mona Sahlin fr.o.m. den 10 oktober och tills vidare, *Niclas Lindberg* (s) inträtt som ersättare för talmannen Björn von Sydow fr.o.m. den 10 oktober och tills vidare samt att *Mariam Osman Sherifay* (s) inträtt som ersättare för Pär Nuder fr.o.m. den 10 oktober 2002 t.o.m. den 16 september 2003.

5 § Val

Anf. 1 BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Valberedningen har enhälligt godkänt gemensamma listor för valen av ledamöter och suppleanter i riksdagens krigsdelegation, fullmäktige i Riksbanken m.fl. myndigheter och organ.

I egenskap av vice ordförande i valberedningen ber jag att till talmannen få överlämna de gemensamma listorna.

Talmannen meddelade att en promemoria med föreslagna namn hade delats ut till kammarens ledamöter.

Valen av ledamöter och suppleanter i Nordiska rådet avsåg riksmötet 2002/03. Valen till styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond skulle gälla fr.o.m. den 1 november 2002 t.o.m. den 31 oktober 2006. Övriga val avsåg tiden från valet till dess nytt val skulle förrättas under början av nästa valperiod.

6 § Val av ledamöter i riksdagens krigsdelegation

Företogs val av femtio ledamöter i riksdagens krigsdelegation.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i riksdagens krigsdelegation* för riksdagens innevarande valperiod:

Göran Persson (s), statsminister

Anna Lindh (s)

Bo Lundgren (m)

Lars Leijonborg (fp)

Lennart Nilsson (s)

Lars-Erik Lövdén (s)

Alf Svensson (kd)

Gudrun Schyman (v)

Sven-Erik Österberg (s)

Fredrik Reinfeldt (m)

Britt Bohlin (s)

Bo Könberg (fp)

Agne Hansson (c)

Ingela Thalén (s)

Beatrice Ask (m)

Kjell Nordström (s)

Lars Ångström (mp)

Inger Davidson (kd)

Tone Tingsgård (s)

Linnéa Darell (fp)

Lars Bäckström (v)

Anita Johansson (s)

Per Westerberg (m)

Berit Andnor (s)

Urban Ahlin (s)
Karin Pilsäter (fp)
Leif Jakobsson (s)
Anders Björck (m)
Mats Odell (kd)
Åsa Torstensson (c)
Ola Rask (s)
Berit Jóhannesson (v)
Carina Hägg (s)
Yvonne Ångström (fp)
Gunilla Carlsson i Tyresö (m)
Sonia Karlsson (s)
Maria Wetterstrand (mp)
Carin Lundberg (s)
Helena Höij (kd)
Kristina Zakrisson (s)
Erik Ullenhag (fp)
Catharina Elmsäter-Svärd (m)
Reynoldh Furustrand (s)
Lars Ohly (v)
Kenneth Johansson (c)
Martin Nilsson (s)
Cristina Husmark Pehrsson (m)
Göran Magnusson (s)
Tobias Krantz (fp)
Stefan Attefall (kd)

Prot. 2002/03:6
15 oktober

7 § Val av fullmäktige i Riksbanken

Företogs val av elva fullmäktige i Riksbanken.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *fullmäktige i Riksbanken* för riksdagens innevarande valperiod:

Jan Bergqvist, f.d. riksdagsledamot
Sinnika Bohlin (s)
Johan Gernandt, advokat
Bengt Westerberg, f.d. riksdagsledamot
Lennart Nilsson (s)
Kjell Nordström (s)
Mats Odell (kd)
Kenneth Kvist, f.d. riksdagsledamot
Susanne Eberstein (s)
Peter Egardt, verkställande direktör
Karin Pilsäter (fp)

8 § Val av suppleanter för fullmäktige i Riksbanken

Företogs val av elva suppleanter för fullmäktige i Riksbanken.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter för fullmäktige i Riksbanken* för riksdagens innevarande valperiod:

Carin Lundberg (s)
Sonia Karlsson (s)
Stephan Tolstoy, auktoriserad revisor
Camilla Dahlin Andersson, jur.kand.
Lars U Granberg (s)
Marianne Carlström (s)
Göran Hägglund (kd)
Siv Holma (v)
Tomas Eneroth (s)
Margareta af Ugglas, f.d. riksdagsledamot
Tommy Waidelich (s)

9 § Val av Riksdagens revisorer

Företogs val av tolv Riksdagens revisorer.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *Riksdagens revisorer* för riksdagens innevarande valperiod:

Ingemar Josefsson, f.d. riksdagsledamot
Anita Jönsson (s)
Anders G Högmark (m)
Gunnar Andrén (fp)
Hans Stenberg (s)
Agneta Lundberg (s)
Kenneth Lantz (kd)
Per Rosengren (v)
Bengt Silfverstrand, f.d. riksdagsledamot
Margit Gennser, f.d. riksdagsledamot
Nils-Göran Holmqvist (s)
Karl-Gösta Svenson, f.d. riksdagsledamot

10 § Val av ordförande och två vice ordförande för Riksdagens revisorer

Företogs val av ordförande och två vice ordförande för Riksdagens revisorer.

ordförande för Riksdagens revisorer
Ingemar Josefsson, f.d. riksdagsledamot

förste vice ordförande för Riksdagens revisorer
Anders G Högmark (m)

andre vice ordförande för Riksdagens revisorer
Per Rosengren (v)

11 § Val av suppleanter för Riksdagens revisorer

Företogs val av tolv suppleanter för Riksdagens revisorer.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter för Riksdagens revisorer* för riksdagens innevarande valperiod:

Conny Öhman (s)
Ulla Wester (s)
Ingvar Eriksson, f.d. riksdagsledamot
Nina Lundström (fp)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ann-Marie Fagerström (s)
Gunilla Tjernberg (kd)
Marie Engström (v)
Märta Johansson, f.d. riksdagsledamot
Lennart Hedquist (m)
Ingvar Johnsson, f.d. riksdagsledamot
Patrik Norinder (m)

12 § Val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs för riksdagens innevarande valperiod

ordförande
Leif Ekberg, f.d. president i Försäkringsöverdomstolen

ersättare för ordföranden
Stig Brink, regeringsråd

13 § Val av ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av fyra ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd* för riksdagens innevarande valperiod:

Sylvia Lindgren (s)
Morgan Johansson (s)
Kent Olsson (m)
Helene Petersson (s)

14 § Val av suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd

Företogs val av fyra suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd* för riksdagens innevarande valperiod:

Lennart Klockare (s)
Raimo Pärssinen (s)
Inger René (m)
Jan Ertsborn (fp)

15 § Val av ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation

Företogs val av tjugo ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation* för riksmötet 2002/03.

Anita Johansson (s)
Reynoldh Furustrand (s)
Chris Heister (m)
Heli Berg (fp)
Margareta Israelsson (s)
Per Erik Granström (s)
Ragnwi Marcelind (kd)
Lennart Gustavsson (v)
Marianne Carlström (s)
Kent Olsson (m)
Sinnika Bohlin (s)

Gabriel Romanus (fp)
Agne Hansson (c)
Lars Wegendal (s)
Inger René (m)
Nils-Erik Söderqvist (s)
Barbro Feltzing (mp)
Tuve Skånberg (kd)
Berndt Sköldestig (s)
Runar Patriksson (fp)

Prot. 2002/03:6
15 oktober

16 § Val av suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation

Företogs val av tjugo suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation* för riksmötet 2002/03.

Britt Bohlin (s)
Paavo Vallius (s)
Bo Lundgren (m)
Lars Leijonborg (fp)
Eva Arvidsson (s)
Michael Hagberg (s)
Alf Svensson (kd)
Elina Linna (v)
Ann-Kristine Johansson (s)
Ola Sundell (m)
Lennart Nilsson (s)
Marita Aronson (fp)
Maud Olofsson (c)
Monica Green (s)
Göran Lennmarker (m)
Ronny Olander (s)
Maria Wetterstrand (mp)
Gunilla Tjernberg (kd)
Lena Ek (c)
Sverker Thorén (fp)

17 § Val av ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Företogs val av åtta ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)* för riksdagens innevarande valperiod.

Tone Tingsgård (s)
Martin Nilsson (s)
Göran Lennmarker (m)
Cecilia Nilsson Wigström (fp)
Urban Ahlin (s)
Elisebeht Markström (s)
Annelie Enochson (kd)
Lars Ohly (v)

18 § Val av suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Företogs val av åtta suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)* för riksdagens innevarande valperiod.

Håkan Juholt (s)
Margareta Israelsson (s)
Gunnar Hökmark (m)
Allan Widman (fp)
Carina Ohlsson (s)
Tomas Eneroth (s)
Holger Gustafsson (kd)
Karin Thorborg (v)

19 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av fem ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här

angiven ordning upptagits på listan, valda till *ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* fr.o.m. den 1 november 2002 t.o.m. den 31 oktober 2006.

Prot. 2002/03:6
15 oktober

Lennart Kollmats (fp)
Majléne Westerlund Panke (s)
Lars Lilja (s)
Eva Österberg, professor
Mats Larsson, professor

20 § Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Enligt ett enhälligt förslag av valberedningen utsågs till

ordförande
Eva Österberg, professor

21 § Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Företogs val av fem personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.

Sedan den av Beatrice Ask för detta val avlämnade gemensamma listan godkänts av kammaren befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits på listan, valda till *personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond* fr.o.m. den 1 november 2002 t.o.m. den 31 oktober 2006.

personlig suppleant för Lennart Kollmats
Yvonne Ångström (fp)

personlig suppleant för Majléne Westerlund Panke
Ronny Olander (s)

personlig suppleant för Lars Lilja
Christina Nenes (s)

personlig suppleant för Eva Österberg
Eva Haettner-Aurelius, professor

personlig suppleant för Mats Larsson
Margareta Ihse, professor

22 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden

Enligt ett av valberedningen framlagt förslag beslutade kammaren att utöka antalet suppleanter i utskotten och EU-nämnden enligt följande:

från 17 till 23 i konstitutionsutskottet
från 17 till 22 i finansutskottet
från 17 till 21 i skatteutskottet
från 17 till 22 i justitieutskottet
från 17 till 21 i lagutskottet
från 17 till 24 i utrikesutskottet
från 17 till 20 i försvarsutskottet
från 17 till 22 i socialförsäkringsutskottet
från 17 till 22 i socialutskottet
från 17 till 22 i kulturutskottet
från 17 till 22 i utbildningsutskottet
från 17 till 22 i trafikutskottet
från 17 till 23 i miljö- och jordbruksutskottet
från 17 till 21 i näringsutskottet
från 17 till 21 i arbetsmarknadsutskottet
från 17 till 22 i bostadsutskottet
från 17 till 27 i EU-nämnden

23 § Val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden

Företogs val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden.

Kammaren medgav att valen fick ske i ett sammanhang.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleanter i konstitutionsutskottet

Anders Björck (m)
Mauricio Rojas (fp)
Tina Acketoft (fp)
Peter Althin (kd)
Agne Hansson (c)
Lotta N Hedström (mp)

suppleanter i finansutskottet

Marita Aronson (fp)
Lars Leijonborg (fp)
Stefan Attefall (kd)
Claes Västerteg (c)
Gustav Fridolin (mp)

suppleanter i skatteutskottet
Erling Bager (fp)
Christer Nylander (fp)
Agne Hansson (c)
Ingegerd Saarinen (mp)

Prot. 2002/03:6
15 oktober

suppleanter i justitieutskottet
Sverker Thorén (fp)
Cecilia Nilsson Wigström (fp)
Ingemar Vänerlöv (kd)
Margareta Andersson (c)
Helena Hillar Rosenqvist (mp)

suppleanter i lagutskottet
Ana Maria Narti (fp)
Ingvar Svensson (kd)
Johan Linander (c)
Ulf Holm (mp)

suppleanter i utrikesutskottet
Henrik S Järrel (m)
Kent Olsson (m)
Gunnar Nordmark (fp)
Lars Leijonborg (fp)
Mats Odell (kd)
Lena Ek (c)
Lars Ångström (mp)

suppleanter i försvarsutskottet
Anders Björck (m)
Rigmor Stenmark (c)
Mikael Johansson (mp)

suppleanter i socialförsäkringsutskottet
Karin Enström (m)
Nyamko Sabuni (fp)
Erik Ullenhag (fp)
Kenneth Johansson (c)
Åsa Domeij (mp)

suppleanter i socialutskottet
Marita Aronson (fp)
Linnéa Darell (fp)
Rosita Runegrund (kd)
Lars-Ivar Ericson (c)
Leif Björnlod (mp)

suppleanter i kulturutskottet

Henrik Westman (m)
Axel Darvik (fp)
Dan Kihlström (kd)
Sven Bergström (c)
Mikaela Valtersson (mp)

suppleanter i utbildningsutskottet

Liselott Hagberg (fp)
Anita Brodén (fp)
Olle Sandahl (kd)
Birgitta Sellén (c)
Kerstin-Maria Stalin (mp)

suppleanter i trafikutskottet

Anders G Högmark (m)
Lennart Fremling (fp)
Marie Wahlgren (fp)
Lars Gustafsson (kd)
Kerstin Lundgren (c)

suppleanter i miljö- och jordbruksutskottet

Patrik Norinder (m)
Ola Sundell (m)
Heli Berg (fp)
Mikael Oscarsson (kd)
Roger Karlsson (c)
Maria Wetterstrand (mp)

suppleanter i näringsutskottet

Hans Backman (fp)
Nina Lundström (fp)
Birgitta Carlsson (c)
Barbro Feltzing (mp)

suppleanter i arbetsmarknadsutskottet

Birgitta Ohlsson (fp)
Maria Larsson (kd)
Lars-Ivar Ericson (c)
Mona Jönsson (mp)

suppleanter i bostadsutskottet

Mikael Odenberg (m)
Solveig Hellquist (fp)
Allan Widman (fp)
Agne Hansson (c)
Yvonne Ruwaida (mp)

suppleanter i EU-nämnden
Anders G Högmark (m)
Inger René (m)
Göran Lennmarker (m)
Tobias Krantz (fp)
Karin Pilsäter (fp)
Ingvar Svensson (kd)
Annelie Enochson (kd)
Agne Hansson (c)
Maud Olofsson (c)
Gustav Fridolin (mp)

Prot. 2002/03:6
15 oktober

24 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Helena Bargholtz* (fp) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll denna avsägelse.

25 § Kompletteringsval till EU-nämnden

Talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Bo Könberg som suppleant i EU-nämnden.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i EU-nämnden
Bo Könberg (fp)

26 § Svar på interpellation 2002/03:5 om fredsförhandlingarna i Filippinerna

*Svar på
interpellationer*

Anf. 2 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Alice Åström har frågat mig vilka initiativ den svenska regeringen kommer att ta för att förvissa sig om att sanktioner mot enskilda inte vidtas i strid med de mänskliga rättigheterna och om den svenska regeringen kommer att ta några initiativ och agera för att bevara fredsprocessen i Filippinerna genom att inte acceptera att CPP/NPA förs upp på EU:s terroristlista.

I mitt anförande till FN:s generalförsamling den 19 september i år var terrorism ett självklart tema. Kampen mot all form av terrorism är en angelägen uppgift för hela världssamfundet. Det påminnes vi om i Bali häromdagen. Den hotar allas vår säkerhet, det öppna samhället och demokratin. Vi får aldrig ge vika för terroristernas påtryckningar. Den legitima kampen mot terrorism har därför den svenska regeringens fulla stöd. Kampen mot terrorismen får dock under inga omständigheter strida mot

folkrätten eller kränka de mänskliga rättigheterna. Detta var också ett självklart och centralt budskap i mitt anförande till generalförsamlingen.

Den svenska uppfattningen är att respekt för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstaten bidrar till säkerhet, stabilitet och förhindrande av terrorism. Jag betonar alltid vikten av respekten för mänskliga rättigheter i alla bilaterala samtal som berör frågor om terrorism. Det gör även mina kolleger i regeringen och statsförvaltningen. Då statssekreterare Gun-Britt Andersson besökte Filippinerna i maj i år togs detta explicit upp i samtalen med dåvarande utrikesministern och vicepresidenten Gu-ingona.

De officiella direkta fredssamtalen med paraplyorganisationen National Democratic Front (NDF) suspenderades i juni 2001 sedan New People's Army (NPA) tagit på sig ansvaret för ett flertal mord på bl.a. parlamentariker och andra folkvalda. Det förekommer dock fortfarande kontinuerliga kontakter mellan NDF och företrädare för regeringen. Kontakterna förmedlas via regeringens officiella fredspanel. Panelen har precis enats om ett förslag till fredsplan som för närvarande diskuteras i regeringen. Förhoppningsvis finns en beredskap på båda sidor att enas om en plattform, som kan tjäna som utgångspunkt för en framtida tredje samtalsrunda i Oslo mellan parterna. Sveriges regering stöder denna process och kommer vid varje möjligt tillfälle att uppmana den filippinska regeringen att söka en konstruktiv lösning för att skapa en varaktig fred i Filippinerna.

Vad gäller respekten för mänskliga rättigheter i förhållande till sanktioner mot individer, har regeringen aktivt medverkat till att EU:s regelverk ska uppfylla alla krav på respekt för mänskliga rättigheter. Den 27 december 2001 antog EU:s ministerråd ett särskilt regelverk för bekämpande av terrorism, för att genomföra FN:s säkerhetsråds resolution 1373 (2001) på samma tema. Regelverket innebär att EU har upprättat egna sanktionslistor över individer och organisationer vilkas tillgångar ska frysas i EU-länderna. För att någon ska kunna föras upp på listorna måste ett antal fasta kriterier vara uppfyllda. Enligt dessa måste det finnas ett beslut av en behörig myndighet, som visar att den som föreslås varit inblandad i en terroristhandling. Ett sådant beslut måste vidare grunda sig på allvarliga och trovärdiga bevis eller indicier. Underlag som kommer från länder utanför EU granskas därvid särskilt för att säkerställa att det uppfyller EU:s krav på rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Enligt praxis anses även organisationer som offentligen tagit på sig ansvar för terroristhandlingar uppfylla kriterierna. Härutöver innehåller regelverket även andra förbättringar jämfört med tidigare ur rättssäkerhetssynpunkt, t.ex. möjligheter att få undantag från sanktionerna samt krav på en regelbunden översyn av namnen på listan.

EU behandlar förslag till listning i en särskild arbetsgrupp med tjänstemän från alla medlemsstater. För att ett förslag ska kunna antas måste enighet råda. Alla EU:s medlemsstater gör därför en självständig bedömning av om förslagen uppfyller kriterierna i regelverket.

Slutligen vill jag understryka att den svenska regeringen är mycket noga med att se till att kriterierna är uppfyllda när vi tar ställning till om vi ska säga ja till ett förslag. Om kriterierna inte är uppfyllda beträffande ett förslag säger regeringen givetvis nej till förslaget.

Herr talman! Jag vill tacka utrikesministern för svaret. Anledningen till debatten om fredsförhandlingarna i Filippinerna och till att jag skrev den här interpellationen är påtryckningar och mycket tydliga pressmeddelanden från just National Democratic Front där man uttrycker sin starka oro över att Nederländerna har sagt sig vilja föra upp dessa två organisationer på EU:s terroristlista.

National Democratic Front är den organisation som i dag sitter i fredsförhandlingar med den filippinska regeringen. Organisationen ser med stor oro på att denna terrorlistning skulle innebära att alla fredsförhandlingar i Filippinerna skulle falla samman.

Vi från Vänsterpartiet tycker att detta är mycket allvarligt. Den här situationen har också rått under en väldigt lång tid i Filippinerna.

Både Amnesty och andra människorättsorganisationer har ständigt i sina återkommande rapporter kritiserat den filippinska regeringen på en mängd olika punkter för att den bryter mot mänskliga rättigheter och för att den utsätter befolkningen för förföljelse.

När det gäller den eventuella terrorlistningen kan man inte väga in bara kriterierna utan också vilken del i processen som dessa organisationer befinner sig i. Vi ser med oro på att länder som inte respekterar mänskliga rättigheter också använder sig av terrorlistorna som ett redskap för att kunna förhindra oppositionen i dessa länder.

Jag är mycket väl medveten om att den svenska utrikesministern och även andra ministrar har lyft fram frågor som har rört mänskliga rättigheter när det gäller terrorbekämpningen. Men likväl är skyddet för mänskliga rättigheter och skyddet för den enskilda individen inte tillräckligt starkt. Ett tydligt exempel just i den här frågan är att Sison, som är en av ledarfigurerna i ett av dessa partier och en av ledarpersonerna i förhandlingspanelen i National Democratic Front, i dag är utsatt för sanktioner från de nederländska myndigheterna och har fått sina tillgångar frysta. Han är vräkt från sin bostad, och hans möjligheter att delta i denna fredsprocess har egentligen helt underminerats.

Nu är det ju inte den svenska regeringen som har gjort detta utan den nederländska. Men vi tycker att det är viktigt att lyfta fram denna fråga till den svenska regeringen och att fråga den svenska regeringen vilka åtgärder man tänker vidta och hur man tänker lyfta fram denna fråga i EU-sammanhang för att också Sison ska få de mänskliga rättigheter som alla andra har. Han har ju tidigare getts politisk flyktingstatus i Nederländerna just på grund av förföljelserna från den filippinska myndigheten. I dag står han rättslös i Nederländerna utan möjlighet att delta i den politiska processen. Därför tycker jag att detta är en viktig fråga att debattera eftersom den visar på de problem som terrorbekämpningen och terrorlistorna kan få i framtiden när man listar organisationer i ett mycket känsligt läge i fredsprocesser runtomkring i världen. Där väger faktiskt det ena legitima skälet mot det andra legitima skälet, och det är inte så enkelt som att tala om terroristorganisationer eller icke, utan man får också se i vilket sammanhang och i vilken process som man befinner sig i.

Anf. 4 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Det fruktansvärda terroristattentat som vi häromdagen såg på Bali – allt tyder ju på att det var ett terroristattentat – visar hur viktigt det är att vi fortsätter att gemensamt bekämpa terrorismen.

Precis som Alice Åström säger är det viktigt att vi också hela tiden slår vakt om rättssäkerheten och mänskliga rättigheter. Jag tror att Sveriges regering har varit en av de regeringar, om inte den regering, som tydligast kämpat för att rättssäkerheten och mänskliga rättigheter ska garanteras i kampen mot terrorismen.

Vi har därför haft många stora diskussioner om detta och har ofta protesterat när vi upplevt att regeringar har försökt använda kampen mot terrorismen som utgångspunkt för att bekämpa politiska minoriteter eller politisk opposition. Det har gällt tidigare t.ex. när vi diskuterat kurder med Turkiet, palestinier med Israel eller Tjetjenien med Ryssland.

Däremot tror jag att man ska akta sig för att börja säga att organisationer är goda organisationer bara för att de befinner sig i opposition. Utan att gå in på om de här organisationerna ska terroriststämplas eller inte – det är en diskussion som förs inom EU i dag som inte är färdig – ska man komma ihåg att de organisationer som Alice Åström här tar upp har gjort sig skyldiga till ett antal politiska mord och har erkänt att de mördat senatorer, borgmästare och parlamentariker. De senaste morden var i år, så det är ingen gammal företeelse utan i högsta grad någonting som sker nu och som är aktuellt. Därför tycker jag inte att det finns någon anledning att agera till förmån för den typen av organisationer. Vi ska värna de organisationer som själva respekterar mänskliga rättigheter och som kämpar med demokratiska medel.

Oavsett vad vi tycker om organisationerna ska vi naturligtvis se till att en fredsprocess kan fortsätta, så att inte våldet blir värre. Därför tycker jag att det var bra när den filippinske ministern – som faktiskt i dag har besökt Sverige på sin rundresa i Europa – också klargjorde att oavsett hur det går med terroristlistorna och oavsett om organisationerna tas upp på terroristlistorna avser man att fortsätta fredssamtalen, bl.a. för att markera för organisationerna i Filippinerna att de har mycket större möjligheter att faktiskt komma någon vart i fredssamtalen och att fredssamtalen fortsätter även om de är stämplade som terroristorganisationer. Därmed har vi alla ett ansvar för att sätta press på den här typen av organisationer att de måste upphöra med våldshandlingar.

Anf. 5 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Jag delar utrikesministerns åsikt att det är viktigt att visa att vi inte accepterar att organisationer använder terroristhandlingar som ett medel i sitt politiska arbete. Vad vi också måste se – utrikesministern säger ju att man måste kämpa med demokratiska medel – är den stora konflikten och de stora svårigheterna när det gäller att kunna kämpa med demokratiska medel i länder där regeringen inte tillåter att man med just demokratiska medel kan få uttrycka sin åsikt och där man kan få delta i det politiska livet. I stället har man en regering som inte ger några möjligheter till att med demokratiska medel förändra i ett land. Detta gör att debatten och diskussionen blir svår.

ANC, för att gå ett antal år tillbaka i tiden, skulle i dag faktiskt uppfylla väldigt många av kriterierna för vad som är en terroristorganisation.

ANC erkände också i fredsprocessen att man hade begått flera mord och att man hade utfört handlingar under sin period för kampen för befrielse.

Detta gör att frågan inte är så enkel att man kan säga att alla organisationer som över huvud taget använder våld på något sätt ska kunna terroriststämpas, med de effekter som det i dag ger. Därför tycker jag att det här är en viktig debatt, och debatten är inte enkel.

När det gäller de här organisationerna och sett till den enskilde individ som nu har terroriststämpats av Nederländerna, där man har infört sanktioner, fick Sison när han flydde och kom till Nederländerna status som politisk flykting, som flykting undan det förtryck som han utsatts för av den filippinska regeringen. Det har alltså varit en ömsesidig process. Trots detta är det, när sanktioner införs, viktigt att se till att människor inte vräks från sin bostad och att människor inte fräntas möjligheten att försörja sig och möjligheten att delta i en process.

Det här är rättssäkerhetsgarantier som jag tycker att det är viktigt att vi månar om, så att vi inte hamnar i en situation där vi säger att människor som begår brott eller utför avskyvärda handlingar på något sätt förlorar all rätt till rättssäkerhet, rätten till prövning, rätten till en bostad och de bitarna. Jag hoppas att utrikesministern tar med sig detta i diskussionen i EU och i diskussionen med Nederländerna om hur man gör när sådana här sanktioner införs mot enskilda individer.

I Sverige har vi ju haft tre fall där vi i hög grad sett följderna av att bli utsatt för sådana här sanktioner. Jag tror att vi alla gladdes när de här svenskarna blev avförda från FN:s terrorlista och slapp det rättsosäkra läge som de då befann sig i. Jag hoppas att utrikesministern agerar även för att människor i andra länder i EU får denna rättssäkerhet och inte blir utsatta för den här typen av sanktioner som innebär att man kränker de mänskliga rättigheterna.

Anf. 6 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Först vill jag göra några klarlägganden. Det är väldigt viktigt att inte jämföra ANC och CPP. Även om man ser brister i de mänskliga rättigheterna i Filippinerna går det inte att göra en jämförelse mellan deras regering och apartheidregimen, och inte heller – det vill jag väldigt bestämt framhålla – mellan de svenskar som stod på FN:s sanktionslista och Sison.

Det handlar trots allt om en organisation som har tagit på sig ett antal politiska mord och mord på politiker så sent som i år. Det återstår att se vad EU säger när det gäller organisationen och dess ordförande. Däremot är det i och för sig i enlighet med reglerna att man kan förlora sin flyktingstatus om man bedöms som terrorist och terroristledare.

Jag möter väldigt ofta tveksamhet från andra länder när vi argumenterar för rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. De vill ibland gärna liksom låta påskina att vi därmed går terroristernas ärenden och att vi inte tar kampen mot terrorismen på tillräckligt stort allvar. Därför tycker jag att det är extra viktigt att vi som verkligen slåss för mänskliga rättigheter och rättssäkerhet hela tiden håller de här gränserna tydliga och faktiskt kämpar för de organisationer som med fredliga medel deltar i politiska förhandlingar och som representerar en politisk opposition och inte de som gör sig skyldiga till terroristhandlingar.

Prot. 2002/03:6
15 oktober

Svar på
interpellationer

Det finns alla möjligheter för fredsförhandlingarna i Filippinerna att fortsätta. Den organisation som har utpekats som en terroristorganisation och där beslut har fattats om att det är en terroristorganisation, en av de islamiska organisationerna i Filippinerna, fortsätter man förhandlingarna med. De har sagt att de accepterar ett stillestånd när det gäller de väpnade attackerna. Det blir på samma sätt om det skulle bli så att andra organisationer omfattas av terroriststämpel – accepterar de bara vapenstillestånd kommer fredsförhandlingarna att fortsätta. För oss som ett land som verkligen arbetar för mänskliga rättigheter och rättssäkerhet tycker jag att det är viktigt att inte försvara dem som begår politiska mord, de organisationer som står långt bort ifrån våra egna värderingar om hur den politiska kampen ska föras.

Anf. 7 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Det är oerhört viktigt att man lyfter upp de här sakerna till debatt. Jag tycker inte att det är så väldigt enkelt och klart att säga att de här organisationerna ska man ta avstånd från och de här är man beredd att skydda. Jag tycker inte att gränsdragningen alltid är fullt så enkel. Med tanke på den blivande fredsprocessen och att den samlingsorganisation som sitter i förhandlingspanelen själv uttrycker en stark oro över att fredsprocessen i och med detta kommer att ta slut tycker jag att det är oerhört viktigt att ta deras oro på allvar.

Där kommer man i ett dilemma när ska man delta i en fredsprocess. T.ex. Norge, som är ganska aktivt inblandat i en fredsprocess, hamnar i en situation att de som man egentligen ska samarbeta med är organisationer som är terroriststämplade i andra sammanhang. Det finns listor, frysning av medel osv. Där tycker jag att man hamnar i samma svårighet: Vad innebär det om man terroriststämplar någon som man fortfarande ska ha förhandlingar med? Det är där jag tycker att man hamnar i en ganska knepig och svår situation.

Men jag hoppas, herr talman, att den svenska regeringen fortsätter att driva frågan om mänskliga rättigheter och rättssäkerhet i dessa svåra situationer. Jag hoppas också att utrikesminister Anna Lindh har rätt i att fredsprocessen inte kommer att påverkas av eventuella beslut inom EU som jag i och för sig hoppas kommer att innebära att man i det här läget inte terroriststämplar organisationerna. Och om man skulle göra det hoppas jag att fredsförhandlingarna fortsätter och att det filippinska folket får en möjlighet till fred.

Anf. 8 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Vi kommer att fortsätta att arbeta för att garantera rättssäkerheten och de mänskliga rättigheterna. Vi kommer också att fortsätta att arbeta för att vi får se en fredlig utgång när det gäller Filippinerna. Men jag tror att det är viktigt att vi ställer tryck också på de här organisationerna så att de inte tror att de kan fortsätta med fredsförhandlingar och samtidigt använda militära våldsaktioner. De får faktiskt omvandlas till ett politiskt parti och arbeta i enlighet med konstitutionen. Det tror jag är det viktigaste för en fredlig utgång för Filippinerna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 9 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Agne Hansson och Helena Bargholtz har frågat vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att intensifiera arbetet med att stödja en demokratisk utveckling i Iran, vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att stödja och förbättra kvinnors situation i Iran samt om jag är beredd att verka för att en resolution, som fördömer den iranska regimens kränkningar av mänskliga rättigheter, tas fram i FN:s generalförsamling. Jag väljer att besvara dessa frågor i ett och samma svar.

Jag delar Agne Hanssons och Helena Bargholtz uppfattning att situationen beträffande respekten för de mänskliga rättigheterna i Iran är djupt otillfredsställande. Trots att Iran är part till flera av FN:s centrala konventioner om de mänskliga rättigheterna bryter man kontinuerligt mot dessa. Det gäller inte minst frågor som dödsstraff, försvinnanden, strafffrihet för politiskt betingade brott, likhet inför lagen och, som interpellanterna nämner, även kvinnors och barns rättigheter. Det är också därför frågor som rör demokrati, mänskliga rättigheter, inklusive yttrandefrihet och kvinnors, barns och minoriteters rättigheter är centrala ämnen i Sveriges och EU:s samtal med företrädare för den iranska regeringen. När jag besökte Iran i slutet av april tog jag därför upp dessa frågor vid samtliga möten.

Sveriges och EU:s ståndpunkt är att dialog är bättre än isolering för att kunna påverka situationen i Iran. Ska vi ha möjlighet att påverka andra länder och få dem att arbeta för demokrati och respekt för mänskliga rättigheter måste vi också tala med dem. Det är också det budskap vi får från förespråkare för mänskliga rättigheter som är verksamma i Iran.

Sedan 1997 har EU en s.k. allomfattande dialog med företrädare för den iranska regeringen. Dialogen syftar bl.a. till att påverka Iran i frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter. Vi avser att fortsätta denna dialog, dels därför att den skapar många kontaktytor och därigenom större möjligheter för EU att stödja de krafter i Iran som verkar för en demokratisk utveckling, dels därför att den ger kunskap om utvecklingen i landet. Därutöver planerar EU att inleda en särskild dialog om mänskliga rättigheter med Iran. Inom ramen för denna dialog är diskriminering av kvinnor en prioriterad fråga.

Vi följer med intresse de reformer på olika samhällsområden som president Khatami försöker genomföra. Såväl parlamentsvalen 2000 som presidentvalet 2001 blev tydliga framgångar för reformkrafterna, vilket gav en tydlig signal om det iranska folkets stöd för fortsatta reformer. Detta är positivt. En stor del av stödet för president Khatami och reformkrafterna har kommit från kvinnliga väljare.

Den 17 juni i år beslöt Allmänna rådet att ge EU-kommissionen mandat att inleda förhandlingar med Iran om ett avtal om handel och samarbete. Genom ett sådant avtal vill vi visa vårt stöd för det iranska folkets reformvilja och aktivt hjälpa de krafter som verkar för en demokratisk utveckling. I samband med beslutet om att inleda förhandlingar beslutade man även om att knyta förhandlingarna till den politiska dialogen och en överenskommelse om terrorismbekämpning. Inom samtliga dessa områden ställer vi tydliga krav på parallella framsteg. Det ger en stark signal

*Svar på
interpellationer*

om stöd till de krafter i Iran som vill se en förändring. Förhandlingarna om avtalet väntas inledas i oktober.

Vi uppmanar Irans regering att ratificera och tillämpa FN:s konvention om eliminering av all sorts diskriminering mot kvinnor. Vid mitt besök i Teheran i år gavs kvinnornas situation särskild uppmärksamhet. Jag fick tillfälle att tala med många kvinnor, däribland framträdande parlamentariker och opinionsbildare. Jag uttryckte vårt stöd för kvinnors rättigheter i det iranska samhället och tog med ledande politiker upp några av de fall där rättigheterna allvarligt kränks.

FN:s särskilde rapportör om våld emot kvinnor planerar att besöka Iran i början av november. Vi välkomnar detta och räknar med att besöket genomförs. Vi förutsätter att Iran samarbetar konstruktivt med den särskilde rapportören.

EU har under en rad år lagt fram en resolution om de mänskliga rättigheterna i Iran, såväl i FN:s generalförsamling som i FN:s kommission för de mänskliga rättigheterna. I årets resolution i kommissionen för mänskliga rättigheter uttryckte EU särskild oro över begränsningar av pressfriheten, arresteringar av parlamentariker, återupptagande av offentliga spöstraff och utdömandet av dödsstraff, inklusive steningsdomar. Tyvärr förlorade EU i år omröstningen med en enda röst. Detta innebär bl.a. att mandatet för FN:s särskilde rapportör inte förlängdes.

Sverige och EU fortsätter aktivt att arbeta för ökad respekt för de mänskliga rättigheterna i Iran. Sverige förordar starkt att EU ska lägga fram en resolution vid FN:s generalförsamling i höst. Inom EU-kretsen råder dock olika uppfattningar om detta. Vi hoppas att processen inom EU leder fram till beslutet att en resolution ska läggas fram.

Anf. 10 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka utrikesministern för svaret.

Vi är överens om att respekten för de mänskliga rättigheterna i Iran är djupt otillfredsställande. Det är väl det lindrigaste man kan säga i fallet Iran. Grova kränkningar pågår kontinuerligt, det förekommer dödsstraff och försvinnanden. Politiker måste godkännas av den religiösa makten om de ska ställa upp i val till parlament och också bli godkända av landets religiösa ledning.

Reformivrare tystas ned av det iranska rättsväsendet. Kvinnorna har en särskilt svår situation, och det är den som vi vill peka på med våra interpellationer här. Det finns anledning att lyfta fram frågan och sätta ljus på den för att försöka att åstadkomma en förändring.

I svaret fokuseras mycket på vad EU och FN kan göra. Men även vi som land har naturligtvis möjligheter att agera. Det är bra att utrikesministern vid det besök som det hänvisas till i svaret har tagit upp dessa minoriteters ställning och rättigheter. Det kom tyvärr inte till allmänhetens kännedom vad som avhandlades vid besöket, och därför är det bra att det nu kommer fram i svaret.

Jag vill livligt ställa mig bakom uppmaningen om ratificering och tillämpning av FN:s konvention om eliminering av alla sorters diskriminering mot kvinnor. Den bör få ett så brett stöd som möjligt. Vi får inte förtrötta i vår fortsatta kamp för en förändring till det bättre.

Vi är också ense om att en dialog är den bästa vägen. Det är viktigt att det kontinuerligt och med kraft förs en sådan på alla plan.

I svaret säger utrikesministern att EU planerar att inleda en särskild dialog med Iran om mänskliga rättigheter. Det borde EU ha gjort för länge sedan. Inom denna dialog är diskriminering av kvinnor en prioriterad fråga, och det är bra. Frågan är i vilken mån vi från svensk sida som enskilt EU-land och andra EU-länder kan göra för att förstärka den dialogen.

Vi följer med intresse de reformer på olika samhällsområden som president Khatami försöker att genomföra, säger utrikesministern i svaret. Möjligen finns det en motsägelse där. Jag uppfattar inte att det är några reformer på gång i Iran. Situationen är otillfredsställande. Jag menar att vi ännu inte kan se några förbättringar. Det är angeläget att vi får veta från vilket utgångsläge som vi ska gå vidare. På den punkten kan jag inte se att det pågår någonting. Därför är dessa åtgärder än mer viktiga.

Allmänna rådets mandat till EU-kommissionen att inleda förhandlingar med Iran om handel och samarbete måste också, som jag ser det, omges med tydliga krav på motprestation av demokratisk natur så att processen verkligen kommer till stånd. Det får inte bli ett utbyte som stärker, gynnar eller ger legitimitet åt den sittande regimens handlande, för i så fall hamnar vi ju snett.

Tydliga krav på parallella framsteg ställs, sägs det i svaret. Jag vill avsluta med att fråga utrikesministern vilka garantier det finns för att det verkligen ska bli en start på processen och en förbättring av situationen i Iran.

Anf. 11 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret på min interpellation.

Situationen i Iran har förvärrats på ett drastiskt sätt den senaste tiden. Tyvärr finns det några länder i EU som inte är beredda att ge sitt stöd för en sådan resolution som utrikesministern talar om, och jag har uppfattat att det gäller Grekland, Spanien och Italien. Därför är det särskilt angeläget att Sverige mycket aktivt driver denna fråga.

Skarpa resolutioner från både EU och FN skulle visa att Europas länder kraftfullt tar avstånd från de brott mot mänskliga rättigheter som den iranska regimen dagligen gör sig skyldig till. Det är av största vikt att utrikesministern och Sveriges regering agerar aktivt för sådana resolutioner. Om detta är utrikesministern och jag helt överens. Men i ett annat avseende är vi inte överens.

Man har från europeisk och svensk sida under de senaste åren försökt att föra fram den nuvarande presidenten i Iran, Khatami, som en reformvänlig person med mål att införa demokrati i Iran. Är detta inte en myt?

Khatami var under åtta år Khomeinis propagandaminister för Islamic Guidance. Han hade under Khomeinis tid en nyckelroll inom förtryckarapparaten och lär personligen ha varit ansvarig för massavrättningar av 30 000 politiska fångar under inte mindre än två månader 1988. Förhoppningar om att en sådan person skulle vilja införa demokrati i Iran och reformera den fundamentalistiska syn som styr landet förefaller naivt.

Khatami har varit president i över fem år, och enligt alla oberoende människorättsorganisationer har inga nämnvärda förbättringar skett. På de flesta punkter har situationen i stället förvärrats. Khatami och hans kabinett har gång på gång visat stöd för steningar av kvinnor, senast i form av ett uttalande från Khatamis rådgivare i kvinnofrågor, Zahra Shojai, som i ett uttalande i juli sade att steningarna är nödvändiga för att skydda familjens normer och att de som blir stenade till döds förtjänar straffet. Detta kan man läsa om i en artikel i Financial Times som publicerades i juli.

Under Khatamis tid som president har 25 fall av steningar förekommit, varav två ägde rum för cirka tre veckor sedan, alltså den 25 september, i västra Iran. Denna gång var det en man och en kvinna som stenades till döds efter att ha suttit av ett 15 år långt straff.

Kan verkligen Khatami sägas föra en folkstödd reformprocess? Det bör då påpekas att över 800 personer kandiderade till presidentvalet, men det var endast fem av dem som godkändes av de styrande, dvs. de som inte var alltför kritiska mot regimen och som gav sitt stöd till präststyret. De reformlagar som parlamentet har antagit under senare år har tillbakavisats av Väktarnas råd. Som en följd av detta kan nämnas att flickor fortfarande kan giftas bort vid nio års ålder, och inte vid 14 års ålder som det iranska parlamentet krävt.

Den s.k. kritiska dialogen med vår tids religiösa fascism har inte gett resultat under de senaste fem åren. Bevis på detta är bl.a. de fem offentliga avrättningar som ägde rum förra söndagen, dagen innan en EU-delegation anlände. Dessa män fick inte ens använda sig av en försvarsadvokat.

Det är därför dags att föra en skarpare politik mot den iranska regimen. Sverige och resten av den demokratiska världen måste kraftfullt markera att vi inte kan acceptera det omänskliga förtryck som är det iranska folkets vardag.

Anf. 12 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Herr talman! Jag skulle kort vilja säga några ord om Vänsterpartiets ställningstagande i frågan.

Vi instämmer i utrikesministerns uttalande om att den politiska situationen i Iran är en kamp mellan konservativa och reformvänliga.

Vi vill sätta fokus på reformvänliga krafter uttalanden om stening av kvinnor i Iran, senast i form av ett uttalande från den iranske premiärministerns rådgivare i kvinnofrågor, Zahra Shojai. Hon har sagt att steningarna var nödvändiga för att skydda familjens normer och att de som blev stenade till döds förtjänade straffet.

Uttalandet från premiärministerns rådgivare är ett typiskt exempel på att den patriarkala strukturen, dvs. könsmaktsordningen, är djupt förankrad i Iran. Det maktmönstret genomsyrar förhållandet mellan könen på alla områden, såväl i familjen som i statsapparater och i de politiska församlingarna.

Vi vill understryka vikten av att inte göra det grova våldet mot kvinnor i Iran till ett kulturellt eller ett religiöst betingat våld. Iran är ett typiskt exempel på patriarkatets djupa förankring i religiös fundamentalism, särskilt i dess statsbärande form.

En sak förenar de religioner som är dominerande i världen, och det är motståndet mot kvinnors lika rättigheter. Kvinnoförtrycket är religionernas gemensamma bas, och där stöder de varandra.

Vi som lever i världens mest jämlika land borde föra fram frågan om en skarp resolution i FN:s generalförsamling om detta. Vi vet att detta ärende diskuterades den 9 oktober mellan EU:s medlemsstater, men bordlades till utrikesministtermötet den 21 oktober.

Vi har även fått information om att de flesta europeiska länder, däribland Sverige, stöder framförandet av en resolution för att fördöma den iranska regimen för brott mot grundläggande mänskliga rättigheter. Där vill jag säga att kvinnors rättigheter också är mänskliga rättigheter. Därför anser vi att det är särskilt angeläget att Sverige aktivt driver denna fråga.

Anf. 13 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Först vill jag tacka Agne Hansson och Helena Bargholtz för att de har ställt den här interpellationen och för det svar som har givits.

Mitt deltagande i den här debatten är också ett stöd till de iranska kvinnorna. I svaret nämner ministern detta med stening. Denna avskyvärda handling har faktiskt stöd, som det har framkommit här, av Khatami och hans kabinett.

Jag håller också med Agne Hansson om att det är viktigt att en dialog förs. Men under fem år har det pågått en dialog, och det har inte framkommit något nämnvärt utanför Iran om vad den här dialogen egentligen har givit.

Helena nämnde frågan om åldern på flickor vid giftermål. Man kan säga att det också är pedofili enligt lag, alltså att flickor på nio år får giftas bort, vilket är mycket allvarligt och som jag tycker att utrikesministern ska lyfta fram, och det mycket skarpt.

Jag har en fråga när det gäller förhandlingar om avtalen med Iran. Det ska inledas förhandlingar nu i oktober. Min fråga till utrikesministern är: Hur ingår etiska uppförandekoder, och ställs det krav under de här förhandlingarna på mänskliga rättigheter?

Jag vill också ställa en andra fråga. Utrikesministern säger i sitt svar att man förutsätter att Iran samarbetar konstruktivt med den särskilde rapportören. Vad grundar utrikesministern den förutsättningen på, eftersom utrikesministern själv säger i svaret att Iran kontinuerligt bryter mot mänskliga rättigheter?

Anf. 14 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Först kan jag instämma i beskrivningen av de problem som Agne Hansson med flera gör.

Det vi ser i Iran är en kraftmätning och en strid mellan reformkrafter och konservativa. Sedan kan man i och för sig fråga hur reformvänliga reformkrafterna är. Även om man t.ex. kan ifrågasätta en del i president Khatamis bakgrund, kan vi i dag se att han hör till dem som vill se reformer i Iran. Men polariseringen är ju väldigt tydlig. 80 av 290 i det iranska parlamentet är åtalade. Överför de siffrorna till svenska riksdagen! 80 av 290 står alltså under åtal i dag.

När jag var i Iran träffade jag talmannen i det iranska parlamentet. Han hade – och jag hoppas att den svenska talmannen inte behöver upprepa något sådant – tagit ut alla reformvänner i strejk från parlamentet när man försökte att ta de åtalade och också fängsla de först åtalade. Då gick parlamentarikerna i strejk till dess att de slapp fängelsestraffet. Det säger en del om de oerhörda spänningarna och polariseringen.

Finns det då några reformer som diskuteras? Ja, det finns flera reformer som är under diskussion men som inte kan genomföras på grund av Vaktarrådet, de konservativas starka kraft i dag. De diskuteras bland reformvännerna i parlamentet och har presidentens stöd. Dit hör t.ex. att höja den absurda giftermålsåldern nio år. Dit hör också att minska Vaktarrådets roll, så att Vaktarrådet t.ex. inte ska vara tvunget att godkänna parlamentariker och politiker, som naturligtvis är ett stort hinder för att få reformprocessen att fortsätta. Dit hör även att stärka rättssäkerheten. Men allt det här är alltså sådant som i stor utsträckning blockeras av Vaktarrådet i dag.

Sedan vill jag också säga när det gäller den oerhört brutala och barbariska situationen med stening att de försäkringar vi fick när vi var där i april var att det inte skulle förekomma någon mer stening och att detta hade upphört. Vi har därför varit noga med att försöka få bekräftelse på det som vi har hört efter april. Vi har fortfarande inte fått bekräftat att det har skett steningar, men det innebär naturligtvis inte att det inte kan ha skett ändå utan att vår ambassad eller vi har lyckats få information och bekräftelse på det. Men det som man var väldigt tydlig med då och det som man har varit väldigt tydlig med senare är att regeringen fördömer detta och att regeringen är fullständigt emot detta. Därför var det uttalande som sprids av premiärministerns rådgivare fullständigt obegripligt också för mig. Det är självklart något som vi måste fortsätta att på alla sätt bekämpa.

Agne Hansson frågade också vad ett enskilt land kan göra, vad Sverige kan göra. Vi följde upp det bilaterala besök som vi gjorde i Iran, där vi tog upp alla de här frågorna och hade en ordentlig diskussion om dem, med att sedan ha ett seminarium i Sverige ett par månader senare om kvinnors roll och rättigheter i Mellanöstern och inte minst i Iran. Där deltog bl.a. två iranska kvinnliga advokater som tillhör dem som arbetar för mänskliga rättigheter och kvinnors rättigheter i Iran. Wallenbergsinstitutet har också startat utbildningar för att iranska representanter ska kunna få utbildning i mänskliga rättigheter. Sedan gäller det naturligtvis för oss att fortsätta att arbeta med andra EU-länder för att på alla sätt garantera kvinnors rättigheter i den fortsatta diskussionen med Iran.

Anf. 15 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Det är en bred enighet i debatten om att det här inte är tillfredsställande. Det är klart att det finns reformister också i Iran, men det är naturligtvis nyanser i förhållande till vad vi kan se i vårt land. Vad vi kan göra som enskilt land är att ta upp de här frågorna av och till, föra debatt kring dem och föra upp dem i ljuset. Det är viktigt att göra det.

Jag fick inte något svar på vad utrikesministern tror att vi i fortsättningen kan få för garantier för och verkligen tydliga tecken på att reformprocessen kommer i gång i landet. Det gäller t.ex. FN:s särskilda rapportör om våld mot kvinnor som planerar att göra ett besök i november. Det

är bara att hoppas att det kan ske och att Iran då medverkar konstruktivt. Men frågan är med vilken tyngd som FN-rapportörerna kan agera när de tidigare har fått den här resolutionen nedröstad i generalförsamlingen. Även här är frågan på vilket sätt vi som land kan ge stöd och underlätta rapportörens arbete.

Om jag har fattat det rätt ska EU nu arbeta på två sätt mot Iran, dels i dialog, dels genom att lägga fram resolutionsförslaget i FN:s generalförsamling. Och jag stöder det livligt och fullt. Men det är då viktigt att dialogen institutionaliseras, att den är målinriktad, att det är identifierbara kort- och långsiktiga krav som ställs och att diskriminering av kvinnor och kvinnornas situation är med i prioriteringen i det sammanhanget. Det är också viktigt att dialogen ges bredd och leder till konkreta resultat som är synliga och påtagliga. Vilka garantier har vi för det, och vad gör vi från svensk sida för att få det dithän?

När det gäller resolutionsförslaget vill jag livligt tillstyrka att det kommer till stånd och att det kommer att få en majoritet i generalförsamlingen den här gången. Vad gör utrikesministern för bedömning i det sammanhanget?

Anf. 16 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag vill fråga utrikesministern om hon träffade den här iranska kvinnoministern Zahra Shojai vid sitt besök. Utrikesministern har tidigare talat om att hon hade kontakter med olika kvinnliga politiker, och viktiga kvinnor i Iran över huvud taget. I så fall tycker jag att det skulle vara intressant att höra om den här kvinnoministern framförde liknande synpunkter. Det var tydligen helt obekant för utrikesministern att hon hyste de här synpunkterna.

Det är ju tråkigt att Khatami väljer en kvinnlig minister som sin rådgivare, han har kanske inte så många kvinnliga ministrar, som har en så tråkig, fundamentalistisk inställning i de här frågorna.

Det var min ena fråga. Sedan vill jag också fråga hur utrikesministern ser på Sveriges möjligheter att påverka de här motvilliga länderna till att vara med på EU:s och FN:s resolutioner. Och vad är deras argument för att inte ställa upp på resolutionerna? Tror de inte att det är förskräckligt för i första hand kvinnor i Iran? Man ska komma ihåg att även män stenas och hängs – även om majoriteten är kvinnor. Man gör det på mycket lösa boliner. Jag har hört att det räcker att en kvinna t.ex. går på en fest som hennes man eller pappa inte gillar eller att hon dricker alkohol vid något tillfälle. Det är tydligen mycket godtyckligt när man kan dömas till de här steningarna.

Jag undrar också varför Khatami, som ändå är president, inte kan stoppa steningarna. Är han så otroligt maktlös? Är Våktarnas råd så vansinnigt starkt att han bara är en papperspresident, en marionett? Det har ändå inträffat 25 fall av stening under hans tid. Nu sade utrikesministern att det inte finns något bevis för att de senaste steningarna, de steningar som man ju har lovat att avskaffa, har ägt rum. Däremot finns det bevis för att det har skett hängningar i Iran. Det har vi sett hemska bilder på, lyftkranar med anordningar där alltså också män hängs. Så visst förekommer det otäcka dödsstraff under vidriga omständigheter.

Prot. 2002/03:6

15 oktober

Svar på

interpellationer

Slutligen vill jag fråga utrikesministern en sak till. Eftersom de här påtryckningarna mot Iran inte har lyckats något vidare – vilka skulle vara de mest framgångsrika påtryckningarna för att få till stånd en ändring i Iran? Är detta Väktarnas råd, som tydligen styr så starkt, så att säga oemottagligt för allt? Är det i stort sett som afghanska fundamentalister? Eller kan man tänka sig det som Rosita Runegrund var inne på, nämligen att koppla mänskliga rättigheter till de här ekonomiska förhandlingarna? Kan det vara ett sätt? Ska man t.o.m. fundera på någon typ av ekonomiska sanktioner?

Anf. 17 SERMIN ÖZÜRKÜT (v):

Herr talman! Jag tackar utrikesministern för hennes förtydligande av de oerhörda spänningarna och av de konservativa krafterna i Iran. Än en gång vill jag understryka vikten av att inte glömma bort den patriarkala strukturen när vi gör vår analys av problematiken.

Anf. 18 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Herr talman! Jag vill stryka under detta med den särskilde rapportören för Iran. Jag tror att det är oerhört viktigt att FN får ha kvar en rapportör i Iran som kan visa på de oegentligheter som pågår. Man kunde läsa i en dagstidning att Iran öppnar sig mot Afghanistan och att man har stora problem med droger. Vi får ju ta emot brev från olika håll. Man har stora problem med sexuell exploatering av barn och ungdomar. Det är *trafficking*. Man har problem med droger. Även detta skulle komma till vår kännedom om FN hade rapportörer i Iran.

Jag tycker att det har varit en bra debatt. Jag tycker att det är bra att vi har fått reda på så mycket mer. Jag hoppas också att vi kan fortsätta att trycka på den iranska regeringen och detta råd och hela tiden visa på hur kvinnorna, speciellt kvinnorna, är utsatta i Iran.

Anf. 19 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Jag tycker också att det är väldigt bra att vi har de här debatterna. Det är klart att det också påverkar. Det är så vi ökar kunskapen om Iran och dessutom visar dem som finns i Iran att vi följer situationen väldigt nära.

Agne Hansson frågade vilka garantier det finns för att reformprocessen lyckas. Garantier finns ju tyvärr aldrig. Men arbetet måste fortsätta.

Ett arbete som naturligtvis är väldigt viktigt är bl.a. det som Helena Bargholtz frågar om, handelsavtalet. Vi har i dag fått ett beslut om att vi både ska sätta i gång ett handelsavtal och en dialog om mänskliga rättigheter och att dessa saker delvis ska kopplas samman. Handelsavtalet är bra, för det innebär att Iran också måste följa internationella handelsregler, de gemensamt överenskomna reglerna. Det blir ju en annan press när man har ett handelsavtal.

Dessutom ska det parallellt ske en dialog kring mänskliga rättigheter. Tanken med en sådan dialog, och det gäller också det som Sermin Özürküt och Rosita Runegrund frågar om, är också att man sätter upp väldigt tydliga mål. Målet kan t.ex. vara att man ska avskaffa dödsstraffet, i första hand naturligtvis de här barbariska formerna av dödsstraff men också dödsstraffet generellt. Så sätter man upp tydliga *benchmarks*. Det förbereds alltså från början att om man inte kommer till några resul-

tat ska den här dialogen kunna avslutas, och då kan det också påverka handelsavtalet. Därmed upphör även de förbättringar som kan finnas för Iran i ett handelsavtal.

Jag tror att det är den vägen som är viktig att gå med tanke på det som Helena Bargholtz säger om att man eventuellt ska införa ekonomiska sanktioner eller isolera dem. Det här är en bättre väg. Vaktarrådet är väldigt viktigt, och Vaktarrådet vill nog gärna se att man blir så isolerad som möjligt. Därför är det bättre att ha den här dialogen kring mänskliga rättigheter och se till att man verkligen fortsätter att stärka reformkrafterna.

Sedan gäller det resolutionerna, och resolutionerna tar självklart också upp kvinnors rättigheter, kvinnors situation. Den här resolutionen röstades ned i Kommissionen för mänskliga rättigheter, men vi har nu diskussioner om att lägga fram den i FN:s generalförsamling. Tyvärr är det så att EU-länderna inte alls är eniga i dag. Vi gör allt vi kan för att påverka andra länder, men det är en ganska stor splittring i dag, och vi måste vara eniga för att gemensamt kunna lägga fram en resolution.

Vi hoppas naturligtvis att vi ska kunna lägga fram en resolution. Vi hoppas att rapportören ska kunna ha ett idogt arbete i Iran och att det kan bidra till en fortsatt dialog och en fortsatt reformprocess.

Jag vill också svara på frågan om den särskilda rådgivaren. Jag träffade aldrig den särskilda rådgivaren som senare har uttalat sig på det här viset om stening. Det politiska systemet verkar inte riktigt kunna påverka den här delen, den religiösa delen, av rättsväsendet. De steningsdomar som tidigare har avkunnats har däremot alla överklagats. Det vi vet, eller det vi har trott oss veta, är att det fortfarande inte har blivit något besked, att det fortfarande inte har fattats några beslut efter överklagandena.

Anf. 20 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Det är verkligen bara att beklaga att inte ens EU kan samla sig omkring en kraftfull politik mot Iran i det här fallet. När det gäller de här avtalen om handel och annat undrar jag: Finns det någon tydlig strategi där, och ett krav på att avbryta detta om man inte når framgång? Det är viktigt att man verkligen sätter tryck med tydliga krav på Iran i det här fallet.

Sedan är det naturligtvis viktigt att man på bred front tar upp de här frågorna. Det gäller både internationellt, i varje land och att man driver opinion inom EU, i FN och på olika andra sätt. Jag tycker att den här debatten har visat att utrikesministern har ett brett politiskt stöd härifrån Sverige för att fortsätta driva de här frågorna framåt mycket kraftfullt. Jag hoppas att utrikesministern också kommer att få framgång för att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna i Iran. Ett råd är bara att inte lita alltför mycket på Khatamis reformvänlighet i det här sammanhanget. Men ta fasta på de reformivrare som trots allt finns – även om de är få.

Anf. 21 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag vill också tacka utrikesministern för den här debatten. Den är väldigt viktig också för de reformkrafter som finns utanför Iran och som arbetar för bättre villkor i Iran.

Prot. 2002/03:6
15 oktober

*Svar på
interpellationer*

Jag måste säga att det inte bara är beklagligt att EU inte kan enas om en resolution utan också djupt genant. Som stark EU-vän tycker jag att det är väldigt tråkigt att man inte kan komma överens om detta, att det tydligen finns länder som tycker att det inte är så viktigt hur kvinnor behandlas.

Att föra sådana här debatter i de demokratiska parlamenten måste vi fortsätta med. Jag vet att parlamentarikerna i England har gått tillsammans i en gemensam aktion för att förbättra villkoren i Iran. Vi kanske kunde fundera på om vi kan göra något gemensamt parlamentariskt utspel i de här frågorna.

Det är också viktigt att man får en garanti för att handelsavtalet och de mänskliga rättigheterna kopplas ihop, så att det inte blir något handelsavtal om Iran inte är berett att också garantera mänskliga rättigheter och att inte stena vare sig män eller kvinnor.

Jag har en alldeles egen fundering. Jag begär inte att utrikesministern ska ha synpunkter på den, men jag vill ändå förmedla den. Om det blir allvar av konflikten mellan Irak och USA funderar jag på vad det kan få för *spill-over*-effekter på Iran. Kan man kanske tänka sig att det så småningom blir en Afghanistanliknande situation i Iran också? Detta är som sagt min fundering, och om utrikesministern vill svara blir jag glad. Men jag vet att det är en jättesvår och besvärlig fråga just nu.

Anf. 22 Utrikesminister ANNA LINDH (s):

Herr talman! Jag tror möjligen att den sista frågan blir svår att svara på inom ramen för ett knappt två minuter långt avslutningsinlägg. Vi kanske kan komma tillbaka till den.

Jag vill också tacka för debatten.

När det gäller handelsavtalet delar jag er uppfattning att det är viktigt att man har en koppling mellan handelsavtal och dialogen om mänskliga rättigheter. Det tycker andra EU-länder också. Det är därför det är så viktigt att vi har en sådan här klausul som finns i mandatet för att göra ett handelsavtal, att det kopplas till dialogen om mänskliga rättigheter och att det finns en möjlighet att avbryta detta om man upplever att man inte kommer någonvart när det gäller dialogen om mänskliga rättigheter.

Jag vill också till försvar för mina EU-kolleger som inte vill se en sådan här situation säga att det inte innebär att alla tycker att det är riktigt och naturligt att förtrycka kvinnor och förtrycka mänskliga rättigheter. Deras argument är att det försvårar den här dialogen om man samtidigt har en resolution om Iran. Vi gör en annan bedömning. Vi menar att läget är så allvarligt att vi måste anta en resolution om Iran fast vi samtidigt vill fortsätta dialogen.

För att avsluta med något positivt om utvecklingen i Iran som kan ge lite hopp för framtiden kan jag säga att vi ser att över 60 % av de universitetsstuderande som nu börjar faktiskt är kvinnor. Jag tror att det också kan ge en liten fingervisning om att vi har en mer positiv roll för kvinnor att vänta i framtidens Iran. Det skulle förvåna mig om regimen lyckas fortsätta att förtrycka en så stor grupp av de här unga studenterna, som därmed också har visat sitt engagemang.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 23 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Ragnwi Marcelind har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att komma till rätta med vad hon kallar de strukturella problemen i Gävle samt hur stort statligt stöd jag avser att avsätta för dessa åtgärder.

Bakgrunden till frågan är bl.a. ytterligare varsel och neddragningar på arbetsmarknaden i Gävle och Sandviken. Bl.a. har Ericsson varslat ytterligare 320 anställda om uppsägning.

I maj i år besvarade jag en liknande fråga av Marcelind, i samband med att Hans Karlsson redovisat det uppdrag regeringen tilldelat honom med anledning av Ericssons dåvarande varsel och neddragningar i Sverige.

Jag framhöll då, och vill understryka det i dag igen, att regeringen för en långsiktig och strategiskt inriktad politik för att förbättra de lokala arbetsmarknadernas funktion och för att utveckla näringslivet i Sverige. Det innebär bl.a. en långtgående decentralisering av olika insatser till främst den regionala nivån. Inom ramen för arbetsmarknads-, närings- och den regionala utvecklingspolitiken har bl.a. länsarbetsnämnderna och länsstyrelserna stora resurser och befogenheter för att möta kriser i samband med strukturomvandlingar och för att kunna verka för en hållbar tillväxt. Det är min och regeringens förhoppning att mycket av resurserna ska finnas och fördelas lokalt. Det innebär både möjligheter och ansvar för lokala aktörer.

I dag bedrivs ett omfattande arbete för att på olika sätt ta till vara möjligheterna att utveckla näringslivet i Gävle. Det pågår bl.a. många aktiviteter där statliga resurser samverkar med resurser lokalt för att utveckla kommunen. I mitt svar vill jag beröra ett av alla dessa exempel, och det rör högskolan.

Högskolan i Gävle är en viktig utvecklingskraft, som har vuxit kraftigt under senare år. Det handlar bl.a. om nya utbildningar och metoder, utbyggnader inom Gävle Teknikpark, Drivhuset (stimulans för nyföretagande) och uppbyggnad av nya kluster. I budgetpropositionen kunde vi också berätta att regeringen nu flyttar belastningsskadecentret från Arbetslivsinstitutet till Högskolan i Gävle. Detta innebär att drygt 23 miljoner kronor överförs till Högskolan, och dessutom kommer ytterligare medel att tillföras under en övergångsperiod. För år 2003 handlar det om 8 miljoner kronor för ett samarbetsavtal.

Jag har tidigare i år besökt Länsarbetsnämnden i Gävleborg, och jag kommer att fortsätta att följa utvecklingen i Gävle noga liksom länsarbetsnämndens behov av resurser.

Med de goda generella förutsättningar för en långsiktig positiv utveckling som finns i Gävle är det min uppfattning att det också finns goda möjligheter att åstadkomma en positiv utveckling av näringslivsstrukturen, bl.a. med hjälp av de relativt stora statliga resurser som fördelas till regionen men också genom det stora engagemang och de idéer som finns inom kommunen från både politiker och företagare.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 24 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! Tack för svaret, Ulrica Messing!

Jag utgår från att Ulrica Messing, som precis som jag kommer från Gävle, känner en stark oro över utvecklingen hemma. Vi har problem på arbetsmarknaden, med 9 % av gävleborna som är arbetslösa eller satta i program. Med Ericssons senaste varsel är det över 1 600 personer som de senaste två åren har förlorat sina jobb. Korsnäs har i sommar varslat 135 tjänstemän och Sandvik 140. Kockens lägger ned hela sin verksamhet och flyttar den från Gävle. Vi kan dessutom avläsa på våra halvårssiffror när det gäller befolkningstendensen att trenden nu har brutits och att det är en negativ trend, i alla fall första halvåret.

I detta läge svarar Ulrica Messing på min oro med en ton som jag hoppas att jag uppfattar fel, men det låter som en lite nonchalant fortsättning av den optimistiska valrörelselöftestonen. Jag är medveten om att Gävle har många goda förutsättningar, men då krävs det också att staten och regeringen tar situationen i Gävle på allvar och sätter in tidiga åtgärder, innan konsekvenserna av de förlorade arbetstillfällena gör att människor varken vågar bo eller investera i vår hemkommun. Det går alltså inte att avvakta i tro på att förutsättningarna ska bli bättre längre fram.

Vi vet att konkreta jobb kan skapas i Gävle nu. I den rapport som Gävle kommun skickade till regeringen och som Messing själv har svarat på – även om det också var i lite diffusa ordalag – finns det en bilaga med konkreta projekt som exempelvis lantmäteriet har framme och som kan startas och t.o.m. forceras fram om bara regeringen kunde lägga pengar och stötta verksamheten.

Det gäller t.ex. förbättringar av den rikstäckande databasen med höjduppgifter som telekomföretagen dels använder för utplacering av 3 G-master, dels vill använda för att skapa positioneringstjänster, *location based services*, LBS.

Det gäller även pengar för att snabba på digitaliseringen av papperskartor, som jag också har motionerat om, både historiska kartor och detaljplanekartor. Inom lantmäteriet tror man att det förutom många svenskar finns mängder av amerikaner som skulle köpa dessa kartor via nätet då landets historiska kartor finns tillgängliga i digital form.

Digital geografisk information och fastighetsinformation skapar möjligheter för hela 3 G-branschen. Det har också Lantmäteriets generaldirektör pratat med Mona Sahlin om, så kunskapen finns hos regeringens företrädare. Och om Lantmäteriet fick pengar till det här skulle det också ge bättre förutsättningar för 3 G.

Högskolan har beslutat att starta en utbildning av lantmätare, vilket jag motionerade om i fjol. Nu kom regeringens budget. Det finns inte en krona avsatt för den utbildningen. Här skulle det finnas en konkret möjlighet för Ulrica Messing och regeringen att visa att man tar situationen i Gävle på allvar.

Just nu pågår ett omfattande arbete inom Högskolan i Gävle med GIS-institutet och hos företagen i GIS-klustret i Gävle med att utforma en ansökan om pengar för utveckling av innovationssystem. För att Gävle ska kunna utvecklas till Europas GIS-huvudstad fordras pengar till forsknings- och utvecklingsverksamheten. Jag skulle kunna fortsätta att exemplifiera och kommer att göra det i mitt andra inlägg. Min fråga är då bara: Är det detta som Ulrica Messing menar när hon i sitt svar till mig

säger att regeringen är intresserad av att stödja Gävle för att vi ska få en framkomlig väg? Då skulle man ju kunna ge konkreta bevis på det genom att avsätta ekonomiska resurser för de här olika initiativen.

Prot. 2002/03:6
15 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 25 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag vill bredda den här debatten till att handla om situationen i Gävleborgs län. Varsel och uppsägningar på Ericsson i Hudiksvall och Flextronics i Söderhamn bidrar i högsta grad till den svaga arbetsmarknaden.

Trots att länet när det gäller regional BNP hävdar sig väl är arbetslösheten näst högst i landet och utbildningsnivån låg. Nu är det kärt på arbetsmarknaden, men så här har det sett ut under en längre period. Tillväxtavtalet och andra regionalpolitiska instrument är bra, men det finns inga klara målsättningar på riksplanet som visar hur man långsiktigt ska förbättra t.ex. sysselsättningen och utbildningsnivån i Gävleborgs län.

Vänsterpartiet vill ha tydliga och klara regionala målsättningar där resurserna fördelas utifrån länens olika förutsättningar och möjligheter. Det finns t.ex. redan i dag delar av Sverige som har uppnått 80-procentsmålet när det gäller sysselsättningen, och 50 % av ungdomarna går vidare till högskolestudier. Är ministern beredd att stödja tydliga regionala mål för utbildning och sysselsättning?

I finansplanen står det att rätten till meningsfullt arbete är grunden för regeringens tillväxtpolitik och att de regionala skillnaderna som finns kommer att beaktas när åtgärder för att nå målen utformas. Borde då inte Gävleborgs län prioriteras än mer när vi har den näst högsta arbetslösheten och en låg utbildningsnivå? Hur tänker ministern beakta de regionala skillnaderna i regeringens arbete på ett mer konkret sätt?

På länsstyrelserna upprättas länsstrategier för varje läns utveckling, ett arbete som har pågått i många år men som inte uppmärksammas särskilt mycket av regeringen när det gäller hur resurserna ska fördelas. I den parlamentariska regionkommittén, som jag var ledamot i, fick vi en rapport från Statskontoret, regeringens eget organ, som visade att dessa tyvärr inte hade någon effekt på vilken regionalpolitik som fördes. De blev mest dammsamlare på departementet och redovisas dessutom inte för riksdagen. Och nu när infrastruktursatsningarna ska göras, när Vägverket och Banverket redovisar sina planer för hur de vill ha det framöver, visar det sig att man t.ex. skjuter utbyggnaden av dubbelspåret, Bomanberget-Älvkarleby, ytterligare framåt i tiden. Det gäller också motorvägen mellan Hudiksvall och Enånger. Tar man då hänsyn till länsstyrelsernas strategier?

Gävleborgs län bidrar i högsta grad till Sveriges handelsöverskott. Det är koncentrerat till tung skogs- och stålindustri, men det vi behöver är fler små och medelstora företag för att öka sysselsättningen. Tillgången på riskkapital måste då öka i vårt län, och vi i Vänsterpartiet vill införa regionala riskkapitalfonder. Vi tycker att det är rimligt att staten skjuter till en del pengar av vinsterna från vattenkraften i de här fonderna. Kommuner och landsting kan placera delar av sina pensionsfonder där i stället för på börsen, som landstinget i Gävleborg nu har gjort och förlorat mångmiljonbelopp. De storföretag som finns i länet borde också placera delar av sitt kapital i sådana här fonder för att trygga länets utveckling och därmed de egna företagen.

Visst är det bra med Almi och Nutek och Norrlandsfonden, som på olika sätt bidrar till kapitalförsörjningen, men det saknas en helhetssyn, och regeringen konstaterar i budgetpropositionen att det finns ett underutbud av finansieringskapital i regionalpolitiskt prioriterade områden till små och medelstora företag. På vilket sätt vill ministern då öka riskkapitaltillgången i Gävleborgs län för att få högre sysselsättning i små och medelstora företag? Det blir min sista fråga.

Anf. 26 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag delar självklart samma oro som både Ragnwi Marcelind och Owe Hellberg ger uttryck för. Det är en oro för hur vi på kort sikt ska hjälpa de enskilda personer och de familjer som drabbas av varsel – många av dem kommer säkert att drabbas också av arbetslösheten – så att de ska känna en trygghet i förändringen och våga pröva nya utbildningar och nya arbeten. Jag delar också oron för hur vi på lång sikt ska kunna bredda den näringslivsstruktur som finns i vårt län och hur vi på olika sätt ska kunna stärka Gävle som motor i vårt län för utveckling.

Jag tror att vi måste göra saker både på kort sikt och på lång sikt. Jag tror dessutom att vi ska göra detta i nära samarbete med de politiker och företagare som finns lokalt och regionalt.

I den mån riksdagen kan fördela tillväxt handlar det väldigt mycket om hur vi kan fördela högskoleplatser över landet, hur vi kan sprida de statliga arbetstillfällena, så att de kompletterar och berikar det näringsliv som finns lokalt, och hur vi kan komplettera marknaden när den inte fungerar med t.ex. tillgång på riskkapital för småföretagare. Men det är ändå lokalt och regionalt som de bästa idéerna finns. Det är där som de enskilda företagen som brinner för något också behöver stöd för att kunna förverkliga sina drömmar.

På kort sikt gör vi väldigt mycket från regeringens sida, och jag vill nämna några av de sakerna. Eftersom det lät på Ragnwi Marcelind som att vi inte gjorde något alls vill jag ta några exempel.

I vårt län finns nu en samrådsgrupp med länsarbetsdirektören, landshövdingen och företrädare för Ericsson, som är den industri som har lagt de största och tyngsta varslen. Där finns också representanter för kommunen som varje vecka följer utvecklingen när det rör varslen.

På länsarbetsnämnden i Gävleborg finns det fortfarande pengar kvar på det anslag som har fördelats för det här året när det handlar om arbetsmarknadspolitiska program. Där hade man t.o.m. september förbrukat 656 miljoner kronor av sina 824. Det finns dessutom resurser avsatta för extrapersonal. AMS har också försäkrat oss på Näringsdepartementet, i de kontakter vi har haft, att man har beredskap att sätta in ytterligare resurser när det rör arbetsmarknadsutbildningen, om det skulle finnas ett behov av det. Det är viktigt att komma ihåg detta, eftersom det handlar om insatser på kort sikt. Sedan är alla de frågor som rör infrastrukturen i vårt land också oerhört viktiga.

När det gäller Lantmäteriet har regeringen i år fördelat pengar för att man ska kunna digitalisera kartmaterial, en viktig del av Lantmäteriets arbete.

Jag vet att Gävle kommun har sökt pengar hos oss för ett utvecklingsprojekt för bl.a. bredbandstjänster och 3 G, som Ragnwi Marcelind nämnde. De pengarna finns inte i Regeringskansliet, utan de finns på

Nutek och Vinnova, och det har vi också berättat för Gävle kommun. Vi har dessutom avsatt en tid i början av november då vi ska sitta ned och gemensamt gå igenom övriga frågor som Gävle kommun har skickat till regeringen, frågor som man ser en möjlighet att utveckla Gävle kring när det handlar om näringslivsstrukturen.

Redan i dag kunde vi som läser Arbetarbladet se att det pågår en aktiv verksamhet runt hamnen, och hamnen i Gävle kommun innebär ju en viktig kontakt med Östersjöländer och Baltikum som vi vill utöka vårt samarbete med och som vi, med koppling till den traditionella industri som vi har, tror att vi kan ha ett bra samarbete med. Nu har man skrivit en första överenskommelse med två engelska bolag som vill gå in som delägare i hamnen och som dessutom är beredda att tillskjuta mycket pengar. Det är ytterligare ett exempel på att det finns idéer lokalt som kan behöva stöd från regeringen för att utvecklas. Den typen av stöd ska vi fortsätta med när det gäller riskkapital, när det gäller infrastruktur och när det gäller en del annat. Men på kort sikt är det oerhört viktigt att vi ser till att enskilda personer inte är oroliga i onödan.

Anf. 27 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! Tack än en gång, Ulrica, för ditt inlägg.

Jag är faktiskt väl medveten om att det finns enormt stora och många initiativ i Gävle kommun lokalt. Det var just det som visade sig också i Hans Karlsson-rapporten, som bara förstärkte alla de förslag som fanns men som har lagts till handlingarna, som så mycket annat. Det är det som jag tycker är så tråkigt, att Ulrica Messing och departementet inte har tagit de här förslagen riktigt på allvar.

Vad hjälper det om vi har samrådsgrupper, om de så skulle träffas varje dag eller varje vecka, om det inte konkret ur dessa samrådsgrupper kom förslag som kunde genomföras med ekonomiska resurser att genomföra dem? Ulrica Messing tar upp det vi kan läsa om i hemtidningarna i dag om att det finns utländska intressenter som är intresserade av att investera i Gävle hamn. Kommunalrådet säger till tidningarna att det är en intressant tanke.

Jag oroar mig för att samma sak kommer att hända som när Sydkraft ville köpa Gävle energi och den socialdemokratiska ideologiska retoriken slog till alla bromsar och kommunalrådet stod med rumpan bar – om man får uttrycka sig så i riksdagen. Han kunde inte genomföra sina intentioner angående försäljningen, eftersom privat ägande och vinst hindrade genomförandet.

Hur ska försäljningen av Gävle hamn kunna gå till om det inte får handla om privat ägande? Jag är orolig för att precis samma situation uppstår. Då står vi där igen och behöver få fram de ca 400 miljoner kronor som det handlar om för att klara att utveckla hamnen. Den skulle, som Owe Hellberg sade, kunna bli en regional angelägenhet som vi skulle kunna ha stor glädje av framöver, inte minst eftersom även Stockholmsregionen inom en nära framtid har ett stort behov av en fungerande Gävle hamn.

Ulrica Messing sade också att AMS försäkrar oss att man ska hjälpa till att ta fram pengar. Vi har många andra problem i vårt län. Vi kan titta på Samhall och hur arbetshandikappade sitter utan arbete uppe i Hudiksvall. De har suttit utan i två månader, eftersom det inte finns några

Prot. 2002/03:6
15 oktober

*Svar på
interpellationer*

pengar till att sätta dem i sysselsättning. Detta breder ut sig över hela landet.

Det finns en rad problemsituationer som vi måste ta tag i. Det finns konkreta förslag. Arbetsskadehanteringen hos försäkringskassorna t.ex. skulle placeras ut på tre orter i Sverige, i norra Sverige, i mellersta Sverige och i södra Sverige. I dag har det kommit ett pressmeddelande från Socialdepartementet om att det blir Umeå. Jag uppfattar det som en kompensation för att vi har fått belastningsskadecentret till Gävle.

Min fråga gäller om belastningsskadecentret fullt ut flyttas över till Högskolan i Gävle. Eller är det en delvis utflyttning? Det har kommit tecken på det, och jag är intresserad av att få en kommentar kring det. Då är det inte en sådan tillgång som vi har trott, om det fortfarande delvis ska finnas kvar uppe i Umeå.

När Fastighetsmäklarnämnden skulle tas i bruk första gången fanns det en diskussion kring att den om den skulle placeras utanför Stockholmsregionen bäst skulle passa i Gävle. Nu är det förhandlingar med Härnösand, eftersom de å sin sida också måste kompenseras för att de har ett besvärligt läge. Jag tycker att det vore mycket opraktiskt av regeringen att med tanke på de tillgångar vi har för övrigt i Gävle kommun flytta Fastighetsmäklarnämnden till Härnösand. Vi borde tillsammans kämpa för att få den till Gävle.

Det finns mycket att göra. Jag känner en viss oro för att vi målar ut något slags ljuv bild av att det går att lösa problemen så småningom. Jag tror att vi måste ta många tuffa tag redan nu i de första stegen.

Anf. 28 OWE HELLBERG (v):

Herr talman! Jag försökte påvisa behovet av att här i Sveriges riksdag tydliggöra de regionala skillnaderna. Vi är dåliga på det. Att inte ens länsstyrelsernas strategier eller redovisningar landar på riksdagens bord så att vi kan diskutera dem är något som har uppmärksammats, inte minst i den parlamentariska regionkommittén. Man borde faktiskt kunna göra något åt det utan att tillsätta en ny utredning.

Jag ställer också två frågor till ministern utifrån de skrivningar som finns i budgetpropositionen och som vi ska utveckla tillsammans, eftersom vi delar på jobbet i dessa frågor. Den ena gäller hur man konkret ska beakta de regionala skillnaderna. På vilket sätt ska det ske? Hur ska det redovisas?

Jag tror inte riktigt på modellen att man gör särskilda uttryckningsinsatser i krislägen. Det kan man göra kortsiktigt, men vi måste också ha en annan strategi. Frågan om riskkapital är avgörande. Jag vet att idéerna finns, men det är väldigt många som har ont om pengar när det gäller att omsätta idéerna. Vi behöver ett samlat grepp om riskkapitalfrågorna. Jag undrar hur ministern vill tackla den frågan.

Anf. 29 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag tror att Owe Hellberg och jag är överens om att paket inte löser problemen på lång sikt. Det kan verka effektivt och kraftfullt att kräva snabba åtgärder och snabba paket av regeringen. Det är ungefär som ett fyrverkeri. Det sprakar till just då. Men vem blir glad över innehållet i paketet om det blir lika mörkt och svårt efteråt? Jag tror

att vi ska vara överens om att verkligheten inte är så enkel att vi löser problemet med snabba åtgärder.

Vi är också överens om att det finns stora regionala skillnader och att den svåraste utmaning som den nationella politiken har är att försöka se de regionala effekterna av våra politiska beslut. Ett erkännande från regeringen som också riksdagen har ställt sig bakom i den regionalpolitiska proposition som vi debatterade förra hösten är just möjligheterna till de regionala tillväxtprogrammen.

Vi har blivit överens om att mindre av resurserna ska fördelas från de nationella myndigheterna och från regeringen själv. Mer ska ligga på de regionala myndigheterna och på regeringens förlängda arm så att lokala företrädare från näringslivet, politiken och de lokala och regionala myndigheterna får ta ett ansvar för sina prioriteringar. Man ska ta hänsyn till de regionala behoven. En av de stora utmaningarna på området handlar om tillgången till riskkapital.

Det pågår en process kring tillväxtprogrammen. Vi ska ta fram de regler och villkor som ska gälla för nästa generations tillväxtavtal. Jag är beredd att i samband med detta arbete också fundera över statens engagemang på regional nivå i vidare mening. Vi gjorde ett grannliga arbete i den regionalpolitiska propositionen. När man tittar på hur många ingångar regeringen har för att på lokal nivå norr om Dalälven stötta företagsutveckling kan man häpna. Vi är genom styrelser, bolag och myndigheter involverade i över 230 olika organisationer. Det är klart att vi måste fundera över om det är det bästa sättet att samordna och sprida våra resurser. Jag är inte säker på det.

Detta är för att på lång sikt stötta de idéer som finns lokalt. På kort sikt finns det pengar i Gävleborgs län, både på länsarbetsnämnden och de lokala arbetsförmedlingarna. Det finns också pengar kvar på länsstyrelsen för regional utveckling.

Jag hoppas att varenda krona som vi har delat ut ska användas lokalt och regionalt. Det var ett av skälen till att jag träffade länsarbetsdirektören för att diskutera om de åtgärder som riksdagen har beslutat om fungerar för den struktur och de arbetslösa som finns i vårt län. Efter samtalet är jag väldigt optimistisk inför att man har idéer och är beredd att ta kraftfulla tag för att stötta enskilda personer i den utveckling och förändring som måste ske i vårt näringsliv.

Vi har gjort flera konkreta saker. Den satsning vi har gjort på lantmäteriet är ett bevis på det. Den gigantiska satsning som har gjorts på vår högskola är ett annat. På fem år har högskolan i Gävleborgs län vuxit med 69 %. Det är klart att det är oerhört viktigt om vi tittar på den gamla tradition som finns på våra bruksorter och hur svårt vi fortfarande har, trots närheten till högskolan, att stimulera fler unga att vidareutbilda sig.

Som svar på Owe Hellbergs fråga om arbetslösheten skulle jag vilja säga att en ambition för alla lokala och regionala aktörer i arbetet med tillväxtprogrammen bör vara att bryta ned de nationella mål vi har för sysselsättning, arbetslöshet och antalet högstestuderande till regional nivå.

Anf. 30 RAGNWI MARCELIND (kd):

Herr talman! Tack, Ulrica! Jag har fullt förtroende för att Ulrica Mesing gör allt som står i hennes makt för att åtminstone försöka få den

Prot. 2002/03:6
15 oktober

Svar på
interpellationer

byråkrati som oftast förekommer i de regionala sammanhangen att bli lite enklare så att pengarna verkligen går att få loss till de ändamål de är avsedda för. Där har vi haft en del problem i vårt län när det gäller länsarbetsnämnden osv.

När det gäller Högskolan i Gävle är det jättebra att vi stimulerar fram fler högskoleplatser. Det har varit en fantastisk tillväxt. Problemet är att vi inte har lika lätt att rekrytera elever från vårt eget hemlän, utan vi får dem från andra regioner. Det vi borde försöka förändra i vårt hemlän är just den attityd vi har till företagande. Vi vet också att det finns en mängd projekt som jobbar med den frågan. I vårt hemlän är man fostrad att utbildas sig för att bli arbetstagare. Man är inte fostrad att ens våga tänka tanken att starta eget. Här har Ulrica Messing en enorm möjlighet att vara med och påverka.

Simplexgruppen som tillsattes lyckades inte förenkla en enda regel. Många av de unga stupar i dag på att regelsystemet är så komplicerat, även om Ulrica säger att man kan gå in på Internet och få svar på allting. Så enkelt är det inte. De flesta man pratar med i den här delen av landet säger att det är för svårt att komma i gång med eget företagande.

Tiden går fort när man ska hålla en sådan här intensiv debatt som berör så många människor. Jag ville dra i gång den därför att jag anser att det är viktigt för mig som gävlebo att stå upp och försvara vårt län och se till att det ska få allt som går för att vi ska få behålla människor. Vi vet att vi behöver det, inte minst skatteintäkterna, för att klara välfärden för våra gamla och sjuka framöver. Jag är glad att vi tillsammans kan dra det lasset vidare och hela tiden försöka sätta tummen på de ömma punkterna för att få i gång ett resonemang om vad som är angeläget för Gävle och Gävleborgs län.

Anf. 31 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Herr talman! Jag får tacka för möjligheten att börja den diskussionen, eftersom Ragnwi Marcelind ställde den här interpellationen.

Jag tror att vi är överens om att mycket måste göras för att bredda näringslivet och för att stärka de idéer som finns lokalt och regionalt. En del av dem handlar om långsiktig infrastruktur, men en del handlar också om det som Ragnwi Marcelind tar upp nu sist, nämligen attityder och förhållningssätt. Det är klart att vi har mycket kvar att göra när nya generationer studenter fortfarande tycker att det är mindre hög tröskel till att låna 250 000 för att köpa en ny bil än till att låna 250 000 för att skaffa sig ett nytt yrke. Det är oerhört viktigt att vi sänker den tröskeln så att fler känner en lust att utbilda sig och också ser det som en investering. Där har högskolan i vårt län en viktig roll – att stötta lokala företagare och lokalt näringsliv, men också att få fler att läsa på högskolan så att det som finns runt högskolan fortsätter att växa och utvecklas som det just nu gör i t.ex. Drivhuset.

Överläggningen var härmed avslutad.

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 17 oktober kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Jordbruksminister Margareta Winberg, utrikesminister Anna Lindh, statsrådet Jan O Karlsson, socialminister Lars Engqvist och näringsminister Björn Rosengren.

30 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen, m.m.

Talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2002/03:FPM2 Företagens sociala ansvar *KOM(2002)347* till näringsutskottet

2002/03:FPM5 Förslag till RÅDETS BESLUT om antagande av MODINIS-programmet *KOM(2002)425* till trafikutskottet

31 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2002/03:2 Vissa socialförsäkringsfrågor m.m.

2002/03:7 Ändring av övergångsbestämmelser för vissa finansiella företag

32 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framstälts

den 11 oktober

2002/03:34 av *Ulla Löfgren* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg

Viltvårdsavgiften

2002/03:35 av *Rosita Runegrund* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Konsekvenser av ett fiskestopp

2002/03:36 av *Sven-Gunnar Persson* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg

Internationella åtaganden vid fiskestopp

2002/03:37 av *Rosita Runegrund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
De nya läkemedelsförmånerna

den 14 oktober

2002/03:38 av *Martin Andreasson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström

Förfalskade konkursansökningar

2002/03:39 av *Inger René* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Polismyndigheten i Västra Götaland

Frågorna 2002/03:34–37 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

Frågorna 2002/03:38 och 39 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 oktober.

33 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 9 oktober

2002/03:3 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till statsrådet Ulrica Messing
Uppsägningar inom Ericsson

den 11 oktober

2002/03:10 av *Yilmaz Kerimo* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Assyrier/syrianers situation i Turkiet

2002/03:11 av *Karin Thorborg* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Palestiniernas situation

den 15 oktober

2002/03:5 av *Michael Hagberg* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Utbyggnaden av riksväg 55

2002/03:16 av *Cecilia Wikström* (fp) till näringsminister Björn Rosengren

Problem i telekommunikationsnätet

2002/03:24 av *Ragnwi Marcelind* (kd) till näringsminister Björn Rosengren

Samhalls arbetsbrist

2002/03:25 av *Eva Flyborg* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Konsultarvoden vid sammangående mellan Telia och Sonera

2002/03:26 av *Yvonne Ångström* (fp) till näringsminister Björn Rosengren

Mobiltelefonfäckning

Svar 2002/03:3 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 oktober.

Övriga svar redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 22 oktober.

34 § Kammaren åtskildes kl. 15.44.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Anmälan om förändring i regeringens sammansättning	1
3 § Återtagande av plats i riksdagen.....	1
4 § Anmälan om ersättare.....	1
5 § Val.....	2
Anf. 1 BEATRICE ASK (m)	2
6 § Val av ledamöter i riksdagens krigsdelegation	2
7 § Val av fullmäktige i Riksbanken	3
8 § Val av suppleanter för fullmäktige i Riksbanken	4
9 § Val av Riksdagens revisorer	4
10 § Val av ordförande och två vice ordförande för Riksdagens revisorer	4
11 § Val av suppleanter för Riksdagens revisorer	5
12 § Val av ordförande och ersättare för ordföranden i Riksdagens besvärsnämnd	5
13 § Val av ledamöter i Riksdagens besvärsnämnd.....	6
14 § Val av suppleanter i Riksdagens besvärsnämnd.....	6
15 § Val av ledamöter i Nordiska rådets svenska delegation	6
16 § Val av suppleanter i Nordiska rådets svenska delegation	7
17 § Val av ledamöter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	7
18 § Val av suppleanter i den svenska delegationen till Parlamentariska församlingen i konferensen om säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).....	8
19 § Val av ledamöter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	8
20 § Val av ordförande i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond.....	9
21 § Val av personliga suppleanter i styrelsen för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond	9
22 § Utökning av antalet suppleanter i utskotten och EU- nämnden	10
23 § Val av extra suppleanter i utskotten och EU-nämnden	10
24 § Avsägelse	13
25 § Kompletteringsval till EU-nämnden	13
26 § Svar på interpellation 2002/03:5 om fredsförhandlingarna i Filippinerna	13
Anf. 2 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	13
Anf. 3 ALICE ÅSTRÖM (v).....	15
Anf. 4 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	16
Anf. 5 ALICE ÅSTRÖM (v).....	16
Anf. 6 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	17
Anf. 7 ALICE ÅSTRÖM (v).....	18
Anf. 8 Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	18

27 § Svar på interpellationerna 2002/03:4 och 7 om**kvinnornas situation i Iran..... 19**

Anf. 9	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	19
Anf. 10	AGNE HANSSON (c).....	20
Anf. 11	HELENA BARGHOLTZ (fp).....	21
Anf. 12	SERMIN ÖZÜRKÜT (v).....	22
Anf. 13	ROSITA RUNEGRUND (kd).....	23
Anf. 14	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	23
Anf. 15	AGNE HANSSON (c).....	24
Anf. 16	HELENA BARGHOLTZ (fp).....	25
Anf. 17	SERMIN ÖZÜRKÜT (v).....	26
Anf. 18	ROSITA RUNEGRUND (kd).....	26
Anf. 19	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	26
Anf. 20	AGNE HANSSON (c).....	27
Anf. 21	HELENA BARGHOLTZ (fp).....	27
Anf. 22	Utrikesminister ANNA LINDH (s).....	28

28 § Svar på interpellation 2002/03:1 om uppsägningar inom**Ericsson..... 29**

Anf. 23	Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	29
Anf. 24	RAGNWI MARCELIND (kd).....	30
Anf. 25	OWE HELLBERG (v).....	31
Anf. 26	Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	32
Anf. 27	RAGNWI MARCELIND (kd).....	33
Anf. 28	OWE HELLBERG (v).....	34
Anf. 29	Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	34
Anf. 30	RAGNWI MARCELIND (kd).....	35
Anf. 31	Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	36

29 § Meddelande om frågestund..... 37**30 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag****från Europeiska kommissionen, m.m. 37****31 § Bordläggning..... 37****32 § Anmälan om frågor för skriftliga svar..... 37****33 § Anmälan om skriftliga svar på frågor..... 38****34 § Kammaren åtskildes kl. 15.44..... 39**

Prot. 2002/03:6

15 oktober
